

ТЕМА 4. МОДЕЛЮВАННЯ СИСТЕМ ЕКОНОМІЧНОГО КОНТРОЛЮ

к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування

Гуренко Тамара Олексіївна

План

- 1. Сучасні парадигми внутрішнього контролю.**
- 2. Методологія формування системи контролю: суть, види, принципи, особливості стратегічного підходу.**
- 3. Цільова спрямованість системи контролю підприємств стратегічної орієнтації.**

Мета: розкрити методологію формування системи контролю, призначення та сучасні парадигми внутрішнього контролю; розкрити цільову спрямованість системи контролю підприємств до їх стратегічної орієнтації

1. СУЧАСНІ ПАРАДИГМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ

Поняття внутрішнього контролю з'явилося в лексиконі управлінців вищої ланки ще на початку XVIII століття.

Як система контролю за діяльністю підприємства, воно сформувалося до початку XX століття у вигляді сукупності трьох елементів: розділення повноважень, ротація персоналу, використання та аналіз облікових записів.

Пізніше функції внутрішнього контролю значно розширилися, перетворившись на організацію та координування дій, спрямованих на забезпечення збереження активів, перевірку надійності облікової інформації, підвищення ефективності операцій, дотримання запропонованої політики та процедур компанії. Таким чином, нові функції вивели поняття внутрішнього контролю за рамки кола питань, що відносяться до звичайного бухгалтерського обліку.

Еволюціонуючи і розширюючи сферу свого застосування, внутрішній контроль до кінця XX століття перетворився на інструмент контролю за ризиками, де його функції тісно переплітаються з функцією управління ризиками – ризик-менеджментом.

Внутрішній контроль	це процес, спрямований на досягнення стратегічних довгострокових цілей компанії, що і є результатом дій керівництва з планування, організації, моніторингу діяльності компанії в цілому та її окремих підрозділів
Необхідно:	
1)	чітко окреслити та задокументувати завдання компанії в цілому та кожного з її структурних підрозділів зокрема;
2)	побудувати відповідну систему організації управлінського апарату;
3)	забезпечити функціонування ефективної системи документування та звітності, розподілу повноважень, авторизації, моніторингу поточної діяльності;
4)	визначити стратегічно важливі точки перманентного контролю.
Внутрішній контроль	це контроль зсередини компанії, це система управління інформацією, на противагу зовнішнім видам контролю, таким як законодавче регулювання (діяльність будь-якого підприємства має бути підпорядкована вимогам Господарського кодексу, бухгалтерський облік має вестися у відповідності з національними стандартами та згідно з вимогами ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV, визначення основних податкових зобов'язань підприємства здійснюється на основі Податкового кодексу України, контроль з) і т.п.
Внутрішній контроль	це система заходів, організованих керівництвом підприємства та здійснюваних на підприємстві з метою найбільш ефективного виконання всіма працівниками своїх обов'язків при здійсненні господарських операцій. Внутрішній контроль визначає законність цих операцій і їх економічну доцільність для підприємства

Спрямованість системи внутрішнього контролю

Цілі організації системи внутрішнього контролю на підприємстві

Здійснення упорядкованої і ефективної діяльності підприємства

Забезпечення дотримання політики керівництва кожним працівником

Забезпечення збереження майна підприємства, виявлення провин та зловживань

**Мета
організації
системи
внутрішнього
контролю**

формування достовірних показників фінансової звітності (за результатами інвентаризації вносяться коригування щодо виявлених нестач або лишків), а також виявлення та запобігання фактам шахрайських та недбальських дій матеріально відповідальних осіб (МВО) з товарно-матеріальними цінностями, що дасть змогу попередити можливі негативні наслідки

**Система
внутрішнього
контролю**

це своєрідна організація усередині організації (підприємства)

Ступінь складності внутрішнього контролю повинен відповідати організаційній структурі підприємства, чисельності персоналу, розгалуженості мережі філій і підрозділів, ступеню централізації бухгалтерського обліку та іншими характеристиками підприємства в цілому

**Об'єкти
внутрішнього
контролю**

є цикли діяльності організації – цикли постачання, виробництва і реалізації

**Методи, які
використовуються
при здійсненні
внутрішнього
контролю**

1) бухгалтерський фінансовий облік (рахунки і подвійний запис, інвентаризація та документація, балансове узагальнення);

2) бухгалтерський управлінський облік (виділення центрів відповідальності, нормування витрат);

3) ревізія, контроль, аудит (перевірка документів, перевірка арифметичних розрахунків, перевірка арифметичних розрахунків, перевірка дотримання правил обліку окремих господарських операцій, інвентаризація, усне опитування персоналу, підтвердження і простежування);

4) теорія управління.

Відмінності між системою внутрішнього контролю та зовнішнім аудитом (Ковтун Т.В.)

	Система внутрішнього контролю	Аудит
Аспект перший обов'язковість	Обов'язковість контролю для всіх підприємств	Аудиторський висновок у складі річного звіту не є обов'язковим для всіх підприємств
Аспект другий цілі організації контролю	Мета - забезпечення дотримання всіма працівниками підприємства своїх посадових обов'язків відповідно до цілей організації	Мета - підтвердження достовірності бухгалтерської звітності для користувачів
Аспект третій користувачі інформації	Інформація готується для внутрішніх користувачів - для керівників і менеджерів організації	Споживачами інформації є зовнішні користувачі
Аспект четвертий свобода вибору	Організовується виходячи з цілей і завдань управління підприємством	Здійснюється згідно МСА
Аспект п'ятий використовувані вимірники	Використовуються як грошові, так і не грошові вимірники	Аудит підтверджує звітність, складену в національній грошовій одиниці

	Система внутрішнього контролю	Аудит
Аспект шостий об'єкти вивчення	Об'єктами організації контролю і об'єктами перевірки є цикли діяльності підприємства	Об'єктами є розділи і ділянки БО - основні засоби, нематеріальні активи, виробничі запаси, розрахунки, статутний капітал, кредити і позики та ін.
Аспект сьомий інтеграція об'єктів вивчення	Основна увага приділяється центрам відповідальності, структурним підрозділам, які очолюються керівниками, що несуть відповідальність за результати їх роботи	Господарська діяльність підприємства сприймається як єдине ціле
Аспект восьмий періодичність контролю	Внутрішній контроль здійснюється безперервно	Аудиторським висновком підтверджується річна бухгалтерська звітність

Варто відмітити, що при здійсненні цих видів контролю різниться і ступінь надійності інформації

2. МЕТОДОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ: СУТЬ, ВИДИ, ПРИНЦИПИ, ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО ПІДХОДУ

Методологія	складна, динамічна, цілісна, субординована система способів, прийомів, принципів різних рівнів, сфери дії, спрямованості, евристичних можливостей, змістів, структур
	не є також простою сумою окремих методів, їх механічною єдністю
	сприяє визначенню науки контролю щодо сфери господарювання, яка вирізняється цілісністю й самостійністю
Головна мета методології	вивчення засобів, методів і прийомів дослідження, за допомогою яких нове знання отримується в науці
	Методологія господарського контролю як певна сфера наукового знання не зводиться лише до методу теоретичного пізнання причин і умов виникнення та розповсюдження господарських порушень і відхилень, прийомів і способів протидії цим явищам
	Більшу за обсягом частину методології становлять різного роду емпіричні знання, теоретичні положення, наукові припущення, обґрунтування та пояснення вже визнаних методів пізнання, без чого будь-яка теорія не може існувати й успішно розвиватися

Автор	Визначення
Івахненко С.В.	виокремлює «фінансово-господарський контроль, що, з одного боку, є самостійним науковим напрямом, а з іншого – практичною діяльністю, як із позиції теорії, так і з позиції практики. У першому випадку мають на увазі насамперед концептуальні основи науки, в другому – конкретні методи та способи здійснення контролю»
	зазначає, що «метод фінансово-господарського контролю в широкому розумінні є системою теоретико-пізнавальних категорій, базових концепцій, наукового інструментарію, регулятивних принципів організації контролю». Зазначена теза видається спірною, так як метод являє собою суто сукупність певних прийомів і засобів, за допомогою яких досліджується будь-яке правове явище, і є складником поняттям методології
Інша думка	методологія – це загальний підхід до вивчення економічних явищ, що включає систему методів і прийомів аналізу за визначеного філософського підходу. Методи являють собою інструменти, прийоми дослідження й відтворення результатів досліджень у системі економічних категорій і законів. Методологія та метод застосовуються як рід і вид, загальне й особливе, ціле й частка. Методологія забезпечує визначення окремих теоретично-правових категорій і концепцій, виокремлює їх, за допомогою певного набору інструментарію визначає їх поняття, сутність, зміст, порядок та умови застосування, суб’єктно-об’єктний склад, нормативне підґрунтя тощо.
	Також пропонується розглядати методологію контролю щодо сфери господарювання як певну самостійну правову категорію, якій притаманна складна науково обґрунтована структура, що складається з чинників – окремих елементів практично-пізнавального характеру, застосування й виокремлення яких сприяє також самостійності будь-якої галузі права – предмета, методу, функціям, принципам і джерелам.

Методологія в буквальному розумінні (логос – наука, знання і метод – шлях, дослідження) – вчення про метод як такий, найбільш загальна теорія методу. Вона має свої підходи і є загальною для всіх економічних наук (історичний метод, системний підхід, формаційний підхід, загальнонаукові логічні методи).

Методологічні підходи пізнання господарських явищ

Методологія науки контролю	вчення про метод наукового дослідження, тобто знання всієї сукупності прийомів і засобів теоретичного пізнання господарських явищ і процесів – зі своєї сторони
	Методологія виникла як один з напрямів філософського знання, пов’язаного із загальним дослідженням методів пізнання. Пізніше вона знайшла своє застосування і в інших областях теорії і практики для дослідження змісту, типології і інших аспектів застосування відповідних методів.
Методологія науки контролю включає систему методів:	загальнонаукові;
	частково-наукові та ін.
	також вчення про їх застосування стосовно пізнання господарських порушень (тобто відхилень)
Методологія науки	визначається як система методів, прийомів, теоретичних узагальнень і принципів пізнання
	Поняття методу в його загальному вигляді означає шлях до мети, спосіб її досягнення. Основною формою свідомого використання законів господарського контролю є методи його здійснення, під якими слід розуміти способи цілеспрямованої дії суб’єкта контролю на його об’єкт. Методи контролю різні за своїм характером та змістом, а тому в контролі кругообороту капіталу вони використовуються в різноманітності.
	Основною формою свідомого використання законів господарського контролю є методи його здійснення, під якими слід розуміти способи цілеспрямованої дії суб’єкта контролю на його об’єкт. Методи контролю різні за своїм характером та змістом, а тому в контролі кругообороту капіталу, тобто виявленні відхилень і господарських порушень, вони використовуються в різноманітності

Метод господарського контролю	це сукупність способів і прийомів, за допомогою яких виявляються відхилення та порушення в господарюванні з метою збереження майна власника, збільшення його доходів, соціального захисту працюючих
Методика	є сукупністю технічних прийомів, інструментів і способів найбільш доцільного збору і обробки даних про ці явища
Метод розуміється як:	1) спосіб пізнання, дослідження будь-яких явищ;
	2) окремий прийом, спосіб або образ дії, а методика є сукупністю технічних прийомів, інструментів і способів найбільш доцільного збору і обробки даних про ці явища
Методика контролю	сукупність методів, які застосовуються в науці та практиці контролю
Методи господарського контролю, що застосовуються на практиці, залежать від:	порядку визначення фактичного стану господарювання в ході контрольних дій;
	об'єкту і періоду контролю;
	від економії часу на здійснення контролю;
	глибини, докладності і суттєвості контролю, що вимагається
	також від багатьох інших технічних можливостей.

Методи господарського контролю

№ з/п	Традиційні	Сучасні
1	Методи звичайного порівняння	Методи комп'ютерного порівняння
2	Методи економічного аналізу	Методи інформаційного контролю
3	Індуктивні (прогресивні, синтетичні)	Статистичні методи
4	Дедуктивні (регресивні, аналітичні)	Математичні і математично-статистичні
5	Повні і часткові	Операційні дослідження (обстеження)
6	Загальні і вибіркові	
7	Ревізія, аудит, перевірка, огляд, обстеження, експеримент, інспектування	
8	Інвентаризація та ін.	

Проблеми в подальшому розвитку контролю

Перша проблема	розробка інших концепцій, ніж діяли до цієї системи, яка може мати наступні результати: 1) переоцінка того, що досягнуто в теорії та методології контролю; 2) переоцінка того, що складає теперішню систему методів контролю; 3) початок системного порівняльно-історичного аналізу різних організаційних систем контролю, що діяли протягом останніх сто років.
Друга проблема	визначення і вимірювання діючих систем контролю в усіх галузях економіки та в Україні в цілому
Третя проблема	дослідження тих історичних шансів і тих форм історичного вибору систем контролю, з якими зіткнулося людство і зіткнеться ще в майбутньому. Якщо всі історичні суспільні системи мають кінець і якщо припустити, що світова система контролю (надалі – ССК) рухається до кінця, тоді час зайнятися утопістикою – не утопією, а саме утопістикою
Утопістика	розділ науки контролю про утопічні утопії, тобто спробу пояснити реальні історичні альтернативи, що виникають перед нами, коли історична система входить в свою кризову фазу, і оцінити у цей момент плюси і мінуси альтернативних стратегій контролю майбутнього
Світова система контролю	це новий підхід, який вимагає збору особливого – світ-системного – фактичного матеріалу, потребує об'єднаних зусиль сотні вчених впродовж десятків років. Оскільки у нас майже немає прихильників ССК, тому є сили, які не розуміють сутності подальшого розвитку науки контролю з проблем теорії та методології

Методика організації обліку, контролю та аналізу	це методи, способи і прийоми, за допомогою яких створюються визначені організаційні документи, які забезпечують функціонування систем обліку, контролю та аналізу в оптимальному режимі та створюють умови для управління цими системами
Організаційний документ	це регламент, у якому викладено правила функціонування окремої чи низки складових систем обліку, контролю та аналізу
Методика організації	набір способів і прийомів, формується відносно окремого об'єкта організації. При цьому необхідно розрізняти об'єкти обліку, контролю та аналізу та об'єкти їх організації. До перших належать об'єкти діяльності суб'єкта економіки (грошові кошти, основні засоби, готова продукція й ін.). Об'єктами організації є складові цих систем, визначені за організаційною ознакою
Методологія організації	це комплекс методик організації, скерованих на упорядкування всіх об'єктів і елементів систем обліку, контролю та аналізу, визначених за організаційною ознакою
Методологія проведення обліку, контролю й аналізу	визначає як виконувати облік, контроль та аналіз
Методологія організації обліку, контролю й аналізу	означає, що необхідно зробити для забезпечення їх виконання в оптимальному режимі

Методологія процесу контролю та його організація (І.І. Стеців)

Методологія процесу контролю		Методологія організації процесу контролю	
об'єкт контролю	методика перевірки	об'єкт організації	методика організації
Касові операції	Для перевірки використовують такі методи контролю: 1. Документальна перевірка: перевірка законності операції, дотримання правил її документального оформлення (форм первинних документів, заповнення його реквізитів, арифметична перевірка тощо), правильність відображення на рахунках бухгалтерського обліку, складання регістрів бухгалтерського обліку. У разі виявлення відхилень складається відповідний носій контрольної інформації (відомість порушень, акт й ін.); 2. Інвентаризація: перевірка шляхом перерахунку фактичної наявності грошових коштів у касі, порівняння її з даними відповідного регістру обліку та виведення результатів, що оформлюється актом. Акт є підставою для прийняття управлінських рішень щодо відображення результатів у бухгалтерському обліку та контролю стану грошових коштів; 3. Аналіз: із використанням методик економічного аналізу проводять аналіз ефективності прийняття управлінських рішень щодо руху готівки; аналіз результатів проведення господарських операцій та ін. Аналіз оформлюється відповідними носіями аналізованої інформації, які слугують основою для контролю та прийняття управлінських рішень	Контрольні номенклатури (параметри контролю)	Для його організації формують Методологічні карти контролю (програми контролю) та Систему контрольних номенклатур, які дають змогу охопити всі питання, що підлягають перевірці. Це стосується і касових операцій.

Методологія процесу контролю		Методологія організації процесу контролю	
об'єкт контролю	методика перевірки	об'єкт організації	методика організації
		Носії контрольної інформації	Методика організації передбачає створення Робочого альбому носіїв контрольної інформації, який містить взірці носіїв та вказівки щодо їх складання. Такий організаційний документ забезпечує правильність відображення результатів перевірки у відповідних робочих документах контролера. У такому альбомі є розділ щодо об'єкта контролю "касові операції".
		Операції контрольного процесу	Методика організації передбачає складання Графіків виконання процесу контролю, де вказують операції, терміни їх проведення, відповідальні, терміни оформлення результатів контролю
		Забезпечення процесу контролю	Методика організації передбачає створення зазначених вище організаційних документів на рівні суб'єкта контролю та наявності таких, що створені на вищому рівні. Окрім цього, забезпечення засобами, необхідними для проведення контролю. Це реалізується через створення відповідних розрахунків потреб у засобах

Методологія організації обліку, контролю та аналізу (І.І. Стеців)

Елемент організації	Об'єкт організації	Методика організації	Організаційний документ
Облікова, аналітична і контрольна інформація	Потреби внутрішніх, зовнішніх користувачів інформації	Методика визначення потреб користувачів інформації	1) анкета інформаційних потреб внутрішніх користувачів; 2) таблиця інформаційних потреб зовнішніх користувачів; 3) зведена таблиця інформаційних потреб
Забезпечення обліку, контролю та аналізу	нормативно-правове методологічне методичне інформаційне технічне ергономічне	Методики формування кожного виду забезпечення відповідного рівня	1) зведений розрахунок потреб у технічному забезпеченні; 2) зведена заявка на придбання нормативно-правового, методичного забезпечення; 3) всі організаційні документи створені на час організації інших об'єктів організації
Процес обліку, контролю та аналізу	номенклатури носії інформації операції процесів забезпечення процесу	Методики організації номенклатур, носіїв інформації, операцій, забезпечення	1) система номенклатур, методологічна картка; 2) робочий альбом носіїв інформації; 3) графіки виконання робіт; 4) розрахунок потреб у технічному, інформаційному та ін. забезпеченні

Елемент організації	Об’єкт організації	Методика організації	Організаційний документ
Підрозділи обліку, контролю та аналізу	структура підрозділу побудова підрозділу забезпечення підрозділу	Методики організації структури, побудови, функціонування, забезпечення підрозділу	1) штатний розпис працівників; 2) схема організаційної структури підрозділу; 3) положення про підрозділ; 4) план проведення інвентаризації; 5) гнучкі графіки виходу на роботу; 6) графіки надання відпусток
Праця спеціалістів підрозділу	нормування кооперація сприятливі умови самоорганізація розподіл забезпечення	Методика організації праці спеціалістів	1) положення про оплату праці; 2) розрахунок відповідності умов праці нормативам; 3) документи щодо стану здоров’я працівників; 4) розрахунок обсягу робіт; 5) таблиці розподілу робіт; 6) посадові інструкції; 7) заявка на технічне, інформаційне, нормативно-правове забезпечення; 8) усі організаційні документи створені під час організації інших об’єктів організації

3. ЦІЛЬОВА СПРЯМОВАНІСТЬ СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ ПІДПРИЄМСТВ СТРАТЕГІЧНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ

Трактування поняття «стратегічний контроль» у різних економічних дослідженнях

Автор	Зміст поняття "стратегічний контроль"	Праця
Якимчук Л.М., Чубай В.М.	Контроль за процесами прийняття і реалізації стратегічних управлінських рішень для забезпечення виконання місії та досягнення цілей підприємства в умовах постійної зміни його внутрішнього і зовнішнього середовища	Суть, завдання та принципи здійснення стратегічного контролю на підприємстві. Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси. 2012. Вип. 9(3). С. 513–520
Гриньов А.В.	Зіставлення результатів із цілями та підготовка управлінських рішень із коректування цілей	Стратегічне управління в системі маркетинг менеджменту підприємств машинобудівного комплексу. Вісн. НТУ "ХПІ". Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва: НТУ "ХПІ", 2013. № 46 (1019). С. 92–96
Клімов А.В.	Відслідкування та контроль за досягненням поставлених стратегічних цілей і забезпечення повернення до стадії прийняття рішень	Теоретико-методичні засади формування стратегічного обліку. Електронне наук. фахове вид. "Ефективна економіка". 2015. № 12. С. 1–5

Автор	Зміст поняття "стратегічний контроль"	Праця
Рачинськи й А.П.	Спрямований на досягнення відповідних показників, за якими має здійснюватися оцінка результативності реалізації відповідної стратегії	Стратегічне управління як засіб розвитку діяльності сучасного керівника органу державної влади. Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. ДРІДУ НАДУ. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2010. № 1. С. 22–32
Бардаш С.В.	Вид внутрішнього контролю власника, який має бути спрямований на перевірку реалізації обраної стратегії	Організаційно-правова ідентифікація внутрішнього контролю у приватному секторі економіки. Вісн. Житомирськ. держ. технолог. ун-ту. Сер. : Економічні науки. 2013. № 4. С. 3–9. https://doi.org/10.26642/jen-2013-4(66)-3-9
Куцик П.О., Остап'юк Н.А.	Система засобів і методів, які дозволяють своєчасно встановити причини відхилення в досягненні стратегічних цілей діяльності підприємства, що забезпечує довготривале функціонування підприємства, з метою формування інформації для зовнішніх і внутрішніх користувачів	Kutsyk P.O., Ostapyuk N.A. Organization of operational and strategic controlling in integrated accounting system. Technology audit and production reserves. 2017. № 3/4 (35). С. 24–28. URL : http://journals.uran.ua/tarp/article/view/105526 . DOI: https://doi.org/10.15587/2312-8372.2017.105526

Стратегічний контроль	це особливий вид управлінської діяльності на підприємстві, що полягає у спостереженні та оцінці проходження процесу стратегічного управління, який забезпечує досягнення поставлених цілей та виконання обраних стратегій через встановлення стійкого зворотного зв'язку
Найчастіше стратегічний контроль досліджують як сукупність взаємопов'язаних робіт, зокрема щодо:	1) визначення параметрів, що підлягають оцінці і контролю;
	2) розробки стандартів визначення цілей;
	3) оцінки результатів функціонування за означений період;
	4) зіставлення фактичних результатів зі стандартами;
	5) вироблення коригувальних заходів
Система стратегічного контролю	є системою формального визначення мети контролю, спостереження, оцінок і зворотного зв'язку, які забезпечують менеджерів інформацією про діяльність організації та необхідності коригувальних впливів

Особливості стратегічного контролю

По-перше	стратегічний контроль повинен бути перманентним, оскільки здійснюється на кожній стадії стратегічного менеджменту та виконує роль регулятора системи управління. Якщо є відхилення на будь-якому етапі формування та реалізації стратегії, система контролю повинна попереджувати про них та формувати інформацію для прийняття наступних коригувальних дій. Це обумовлює наявність другої особливості стратегічного контролю – його превентивність
По-друге	стратегічний контроль базується на невизначеній інформації, на відміну від оперативного контролю, який має своїм об'єктом конкретні результати
По-третє	контроль повинен мати і зовнішню, і внутрішню спрямованість. Однак в контексті контролю за змінами зовнішнього середовища можливості контролю є обмеженими, що обумовлює його перетворення на систему моніторингу зовнішніх стратегічних змін, які впливатимуть на підприємство
По-четверте	методи стратегічного контролю суттєво відрізняються від методів оперативного та тактичного контролю, передусім тим, що перші – фокусуються на майбутніх успіхах діяльності підприємства та зростанні його фінансового потенціалу, тоді як другі – на відповідності майбутніх доходів запланованому бюджету

Принципи стратегічного контролю

Принципи	Характеристика
об'єктивність	реальне відтворення досягнутих параметрів управління та контролю
гнучкість	можливість адаптації системи стратегічного контролю під зовнішні або внутрішні зміни середовища
своєчасність або превентивність	надає можливість коригування окремих елементів стратегії підприємства; перманентність (безперервність), яка означає постійне спостереження та моніторинг процесів, що впливають на зміну сформованої стратегії
ефективність	витрати на здійснення стратегічного контролю не повинні перевищувати результати від його впровадження
результативність або дієвість	надає можливість сформулювати стратегічні та оперативні управлінські рішення за результатами проведеного контролю
всебічність	передбачає орієнтацію стратегічного контролю на зовнішнє та внутрішнє середовище підприємства

Функції стратегічного контролю

Функції	Характеристика
профілактична (або превентивна)	сприятиме коригуванню сформованих етапів розробленої стратегії в залежності від змін зовнішнього середовища
інформаційна	дозволяє сформувати інформаційну базу на підставі виявлених відхилень від плану для прийняття подальших стратегічних рішень
мобілізуюча	сприятиме акумуляції ресурсів підприємства для ліквідації виявлених відхилень від запланованих результатів чи сформованої стратегії
мотиваційна	пов'язана з мотивацією безпосередніх виконавців та співвиконавців стратегії до досягнення стратегічних цілей підприємства

**М е т о д а м и т а п р и й о м а м и
стратегічного контролю можна
вважати:**

аудит;
аналіз;
перевірку;
обстеження;
моніторинг.

**Користувачами результатів стратегічного
контролю**

- можуть виступати керівники підприємства, окремих структурних підрозділів, які беруть участь в розробці та реалізації стратегії, окремі працівники підприємства. Користувачів можна визначити як суб'єктів контрольного процесу

Контроль як функцію менеджменту можна класифікувати за різними класифікаційними ознаками:

1) за об'єктами контролю	п е р е л і к я к и й визначається цілями наукового дослідження	В окресленій предметній області в якості об'єктів доцільно виділити складові фінансового потенціалу та процеси формування, реалізації стратегії
2) за стадіями управління	к о н т р о л ь н а е т а п і планування, обліку, аналізу, організації	Особливість контролю полягає в тому, що він присутній на кожному етапі та кожній стадії управління
3) за виконавцями або суб'єктами контролю	к о н т р о л ь к е р і в н и к а п і д п р и є м с т в а , к е р і в н и к і в с т р у к т у р н и х п і д р о з д і л і в , в и к о н а в ц і в т а с п і в в и k o н a в ц і в c т р a т e r e r i j j	
4) за превентивністю	п р е в е н т и в н и й т а наступний контроль	В умовах зовнішніх флуктуацій достатньо складно реалізувати превентивний стратегічний контроль, однак контроль наступний не надає можливості впливати на зміну стратегії на етапі її реалізації, оскільки здійснюється за визначеними відхиленнями
5) за періодичністю контролю	п о c т і й н и й т а в и б і р к о в и й	
6) за часом проведення	п о п е р е д н і й , п о т о ч н и й , н а c т у п н и й	
7) за напрямками	к о н т р о л ь , о р і є н т о в а н и й н а з о в н і ш н є c е р е д o в и щ е т а в н у т р і ш н і й п o т e n ц і a л п і d п р и є м c т в a	